

SNÅSAKODEN – KUNNSKAPSSAMFUNNETS UNNTAK?

foredrag på møte
8. juni

av professor Kristian Gundersen, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Vurdert med vanlige vitenskapelige metoder er det meste av alternativ medisinsk behandling ikke virksom og burde kalles uvitenskapelig behandling. Den juridiske definisjonen er at alternativ behandling er den som skjer utenfor det autoriserte helsevesenet, men autorisering er ikke en rent faglig prosess, den er også politisk. For eksempel har kiropraktikk et svært tynt vitenskapelig grunnlag, men er en behandlingsform som ble autorisert i Norge gjennom politikk. I mange andre land er kiropraktikk ikke autorisert.

Alternativ medisin har hatt betydelig politisk støtte. For eksempel da Bondevik II-regjeringen avskaffet kvakksalverlovgivningen og gjennomførte en rekke andre tiltak, het det i en Stortingsmelding at ”Disse tiltakene må sees som ledd i regjeringens arbeid for å oppnå økt forståelse for og anerkjennelse av alternative behandlingsmetoder”. Hvorfor regjeringen ville øke anerkjennelsen, er uklar, men viljen var altså der.

Det ble den gangen innført en rekke tiltak som setter alternativ medisin i en særstilling, og det er nå alternative ordninger for registrering av behandlere og for godkjenning av alternative legemidler. Utdanning godkjennes av NOKUT, men uten at det gjøres noen analyse av utdanningenes substansielle innhold. Offentlig informasjon gis ikke av de vanlige helsemyndighetene, men av et eget informasjonsbyrå tilknyttet Universitetet i Tromsø (Nasjonalt informasjonscenter for alternativ behandling, NIFAB).

Tromsømiljøet har også gjort seg til talsmenn for en alternativ forskningsmetode der man ikke bruker placebokontroller. De har også operert med alternativ statistikk om bruken av alternativ medisin som ikke fyller vanlige kvalitetskriterier og avviker fra statistikk levert av Statistisk Sentralbyrå.

Samlet mener jeg man har opprettet alternativ behandling som en slags kunnskapsfri sone i det norske kunnskapssamfunnet. Det ble i kjølvannet

av debatten om Snåsamannen i 2009 imidlertid en mer åpen og kritisk debatt om alternativ medisin, og det ser ut som bruken i befolkningen nå er på vei ned.